

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski

w sprawie z powództwa R. C.

przeciwko E. J. i E. J.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 lutego 2008 r.,

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie

zawarte w punkcie 2 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

odrzuca zażalenie.

Uzasadnienie

Uwzględniając w pewnym zakresie apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 12 lutego 2007 r., Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 11 września 2007 r. zmienił w określony sposób zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu, natomiast w pozostałej części apelację tę oddalił. Poza tym obciążył pozwanych solidarnym obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda kwoty 4630 zł z tytułu kosztów procesu w drugiej instancji.

Na zawarte w wyroku Sądu Apelacyjnego orzeczenie o kosztach procesu z tytułu postępowania w drugiej instancji pozwani wnieśli do Sądu Najwyższego zażalenie, w którym domagają się stosownej zmiany tego orzeczenia. Jako argument przemawiający za dopuszczalnością tego zażalenia skarżący wskazali wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 marca 2007 r., SK 3/05, którego sentencja została ogłoszona dnia 6 kwietnia 2007 r. w Dz. U. Nr 61, poz. 418.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2007 r., SK 3/05 Trybunał Konstytucyjny rzeczywiście orzekł, że art. 393¹⁸ § 2 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym do czasu jego uchylecia „w zakresie, w jakim uniemożliwia zaskarżenie postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji, jest niezgodny z art. 78 w związku z art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Jak wiadomo, art. 393¹⁸ k.p.c. składał się z dwóch paragrafów, według których, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługiwało na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające kasację (§ 1), a w sprawach, w których przysługiwała kasacja, także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których była mowa w art. 392 (w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, od których przysługiwała kasacja), a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Przepisy te zostały uchylone z dniem 6 lutego 2005 r. przez art. 1 pkt 11 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98). W jego miejsce ustawa ta wprowadziła obecnie obowiązujący art. 394¹ k.p.c., zgodnie z którym, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie Sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (§ 1) a także, w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, na postanowienie kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ (w przedmiocie odrzucenia pozwu lub umorzenia postępowania, od których przysługuje skarga kasacyjna) oraz wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (§ 2).

Wyraźnie zatem trzeba stwierdzić, że podstawę oceny dopuszczalności zażalenia pozwanych stanowi art. 394¹ k.p.c., którego nie dotyczy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 marca 2007 r., SK 3/05. Uwzględniając co najwyżej fakt, że art. 394¹ § 2 k.p.c. odpowiada w swojej zasadniczej treści regulacji uznanej przez Trybunał za częściowo niekonstytucyjną, można ogólnie rozważyć, czy wyrok ten ma znaczenie również w obowiązującym stanie prawnym. W tej kwestii decydujące jest ustalenie, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego wywiera skutek tylko w stosunku do konkretnego przepisu wskazanego w skardze konstytucyjnej (wniosku, pytaniu prawnym), czy dotyczy także innych przepisów zawartych w tym samym lub innym akcie

normatywnym, których treść jest podobna lub tożsama z tą, która była przedmiotem oceny wyrażonej w wyroku.

Otóż bez bliższego wnikania w tę materię konstytucyjną, należy odwołać się do stanowiska samego Trybunału, że merytoryczne rozstrzygnięcie przez Trybunał Konstytucyjny problemu zgodności z Konstytucją zaskarżonej treści normatywnej jest zawsze orzeczeniem o zgodności z Konstytucją tego konkretnego przepisu, nie odnosi się natomiast i nie wywiera skutku w stosunku do innych przepisów, nawet zbieżnych lub tożsamy z normą objętą sentencją wyroku (por. uzasadnienia wyroków z dnia 19 października 1998 r., SK 3/98, OTK 1998 r. nr 5, poz. 69 i z dnia 9 listopada 2005 r., P 11/05, OTK-A 2005 nr 10, poz. 113). Podzielając to stanowisko, i jego argumentację prawną, należy stwierdzić, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 marca 2007 r., SK 3/05 nie wywiera skutku w stosunku do obowiązującego, i mającego zastosowanie w niniejszej sprawie, art. 394¹ § 2 k.p.c.

Chybione jest zatem powołanie się przez skarżącego na ten wyrok dla uzasadnienia twierdzenia o dopuszczalności wniesionego przezeń zażalenia.

W tej sytuacji należy podkreślić, że postanowienia sądu drugiej instancji o charakterze procesowym podlegają zaskarżeniu do Sądu Najwyższego skargą kasacyjną lub zażaleniem wyłącznie w sytuacjach wyraźnie w przepisach określonych (odpowiednio art. 398¹ § 1 oraz art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c.). Zażalenia na inne postanowienia do Sądu Najwyższego nie przysługują. Zwrócić też należy uwagę, że dopuszczalność zażalenia (na postanowienie inne, niż odrzucenie skargi kasacyjnej) zależy w pierwszej kolejności od tego, czy zostało wniesione w sprawie, w której w ogóle skarga kasacyjna przysługuje. Nawet zatem orzeczenia spełniające pozostałe kryteria – będące postanowieniami sądu drugiej instancji kończącymi postępowanie w sprawie – nie zawsze są zaskarżalne do Sądu Najwyższego. Z tej przyczyny dopuszczalność zażalenia jest oceniana indywidualnie w każdej sprawie. Zażalenie w sprawie niniejszej zostało wniesione w sprawie, w której z punktu widzenia strony pozwanej skarga kasacyjna - ze względu ewentualną wartość przedmiotu zaskarżenia - nie przysługiwała, co oznacza, że zażalenie to nie spełnia nawet pierwszego kryterium dopuszczalności.

Odnośnie natomiast do drugiego kryterium w postaci charakteru postanowienia „kończącego postępowanie w sprawie”, to zauważyć należy, że jest nader ogólne i dotyczy całej kategorii tego rodzaju orzeczeń. Przesłanki kwalifikowania orzeczenia jako kończącego postępowanie w sprawie są wystarczająco wyjaśnione w znanym powszechnie orzecznictwie Sądu Najwyższego, stąd też ograniczyć się można jedynie

do stwierdzenia, że nie budzi wątpliwości, iż w żadnym razie nie jest takim postanowieniem rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu nie dotyczy wszak istoty sprawy i ma charakter uboczny w stosunku do postępowania w sprawie, rozumianego jako postępowanie zmierzające do przesądzenia o przedmiocie procesu; orzeczenie o kosztach nie rozstrzyga o uprawnieniach lub obowiązkach stron, a jedynie o tym, kto i w jakim zakresie poniesie ciężar finansowy związany z prowadzeniem postępowania.

W uzasadnieniu dotychczas nieopublikowanego postanowienia z 12 października 2007 r., IV CZ 28/07, Sąd Najwyższy trafnie podkreślił, że pod rządem art. 394¹ § 2 k.p.c. zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji ma charakter wyjątkowy, zostało dopuszczone wyłącznie na wydane w „sprawach kasacyjnych” postanowienia kończące postępowanie w sprawie, i nie przysługuje na żadne orzeczenia dotyczące kwestii ubocznych. Oznacza to, że na postanowienie sądu drugiej instancji o kosztach procesu zażalenie do Sądu Najwyższego nie przysługuje. Sąd Najwyższy orzekający w składzie niniejszym to stanowisko podziela.

W tym stanie rzeczy, zgodnie z art. 394¹ w zw. z art. 397 § 2 i 373 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.